

**ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
ЦЕНТР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ**

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

за результатами анкетування здобувачів вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
які навчаються за освітньо-професійною програмою
«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»

1. Загальна інформація про дослідження і респондентів

Метою анкетування було вивчення думки здобувачів вищої освіти щодо якості освітнього процесу в ОНУ імені І. І. Мечникова. Таке опитування є формою участі здобувачів вищої освіти у системі внутрішнього забезпечення якості вищої освіти та одним із механізмів реалізації студентоцентрованого навчання. Опитування здобувачів вищої освіти є анонімним і проводилось онлайн.

Учасники анкетування – здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою (ОПП) «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії». Анкетування проведено у **другому** семестрі 2022-2023 навчального року. Опитування проводилось за анкетами: «Якість освітньої програми», «Якість освіти», «Якість викладання». Бланк анкети «Якість освітньої програми» містить 9 запитань стосовно змісту освітньо-професійної програми. Бланк анкети «Якість освіти» містить 34 запитання, три з них – відкритих. Аналіз відповідей респондентів здійснювався в цілому за освітньо-професійною програмою.

2. Результати опитування за анкетою «Якість освітньої програми»

В опитуванні взяли участь 30 здобувачів вищої освіти, що навчаються на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за освітньо-професійною програмою 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», з них 3 здобувача 1 року навчання, 11 здобувачів 2 року навчання, 9 і 7 здобувачів 3 і 4 років навчання відповідно. Результати оцінювання здобувачами вищої освіти якості змісту освітньо-професійної програми представлено у таблиці 1.

Таблиця 1

Оцінювання якості змісту ОПП «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» здобувачами вищої освіти (у відсотках)

№		Так (%)				Ні (%)			
		1 курс	2 курс	3 курс	4 курс	1 курс	2 курс	3 курс	4 курс
1	Чи реалізовується за Вашою ОП вільний вибір дисциплін?	100	80	100	42,9	0	20	0	57,1
2	Чи достатній обсяг практичної підготовки, закладений в ОП Вашої спеціальності?	33,3	60	28,6	57,1	66,7	40	71,4	42,9

3	Чи порушується, на Вашу думку, логіка викладання дисциплін ОП вашої спеціальності?	33,3	40	28,6	57,1	66,7	60	71,4	42,9
4	Чи зустрічається дублювання змісту навчального матеріалу дисциплін ОП вашої спеціальності?	0	10	42,9	71,4	100	90	57,1	28,6
5	Чи співпали Ваші очікування щодо ОП Вашої спеціальності з її реальним змістом?	66,7	60	100	42,9	33,3	40	0	57,1

Аналізуючи відповіді здобувачів освіти на питання щодо можливості здійснювати вільний вибір дисциплін, слід зазначити, що майже 100% респондентів дали позитивну відповідь. На запитання «Чи достатній обсяг практичної підготовки, закладений в ОП Вашої спеціальності?» тільки від 28% до 60% опитаних здобувачів вважають достатнім обсяг практичної підготовки.

Переважає більшість здобувачів всіх курсів вказали, що їх очікування щодо ОП співпали з реальним змістом: 66,7% респондентів 1 курсу, 60% - на 2 курсі, 100% і 42,9% - на 3 та 4 курсах.

100% здобувачів 1 курсу і 90% респондентів 2 курсу вказали, що дублювання дисциплін відсутнє. 57,1% і 28,6% здобувачі 3 і 4 курсів відповідно вказують на відсутність дублювання дисциплін, що пояснюється навчання за ОПП іншого року впровадження і демонструє покращення цього аспекту в ОПП 2022 року. Вивчення відповідей на питання «Чи порушується, на Вашу думку, логіка викладання дисциплін ОП вашої спеціальності?» демонструє, що тільки 33,3% респондентів 1 курсу, 40% здобувачів 2 курсу, 28,6% та 57,1% на 3 та 4 курсах відповідно зазначили, що логіка викладання дисциплін не порушується. Здобувачі відмітили, що дублюється зміст таких дисциплін, як «Історія країн Європи та Америки 1648-1918», «Історія країн Європи та Америки 1918-1939», «Країни Європи та Америки після 2 світової війни», «Історія міжнародних відносин», «Зовнішня політика США», «Зовнішня політика країн Західної Європи». Але «Історія країн Європи та Америки 1648-1918», «Історія країн Європи та Америки 1918-1939», «Країни Європи та Америки після 2 світової війни» є вибілковими компонентами, які здобувачі можуть обирати за потреби.

Пропозиції здобувачів освіти щодо змін ОПП:

1. Додати навчальні дисципліни з історії української дипломатії та практичної

діяльності МЗС, такі, що навчають ораторському мистецтву, перекладу документів.

2. Вилучити: БЖД та охорона праці, Соціологія, Філософія, Психологія, Фізкультура.

3. Приділяти більше уваги сучасності, зосередитись на практичному аспекті, запровадивши більше предметів та годин на вивчення дисциплін за спеціальністю Міжнародні відносини; переглянути зміст програм англійської мови, посиливши аспекти з міжнародних відносин.

4. Надати більше годин на вивчення профільних предметів.

3. Результати опитування за анкетною «Якість освіти»

В опитуванні взяли участь 40 здобувачів вищої освіти, що навчаються на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за освітньо-професійною програмою 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», серед них 6 здобувачів 1 курсу, 16 здобувачів 2 курсу, 9 і 9 здобувачів з 3 та 4 курсів відповідно. Запитання анкети «Якість освіти» розподіляються за такими блоками: участь здобувачів вищої освіти у забезпеченні якості освітньої програми, якість оцінювання результатів навчання, якість викладання, організація та загальна підтримка освітньої програми.

Відповіді здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти на питання блоку «Участь у забезпеченні якості освітньої програми» засвідчили, що з твердженнями «Студенти мають можливість бути залученими до забезпечення якості освіти» цілком чи частково погодились від 56,3% здобувачів до 83,3% респондентів. З твердженням «Я маю можливість вільно обирати навчальні дисципліни» цілком погоджуються 100% на 1 курсі, 62,5% і 37,5% частково на 2 курсі, 77,8% і 11,1% відповідно на 3 курсі, а на 4 курсі 22,2% і 22,2% відповідно. Вважають, що можливість впливати на визначення змісту навчальних дисциплін освітньої програми, за якою навчаються, є повністю вірним 28% респондентів, 47% погодились частково. Повністю згодні з твердженням «Я маю можливість впливати на зміст (набір дисциплін) освітньої програми, за якою навчаюсь» 33% респондентів, 42% здобувачів погодились частково. Такі результати свідчать про необхідність збільшення рівня залученості здобувачів вищої освіти до процесів забезпечення якості освіти та посилення роботи з інформування їх щодо управлінських рішень, прийнятих за результатами опитувань.

Результати анкетування за блоком запитань «Якість оцінювання результатів навчання» засвідчили, що з твердженням «Спосіб і методи оцінювання та виставлення балів в університеті є справедливими» повністю погоджуються 43%, погоджуються частково 51% респондентів, 6% не згодні.

Серед здобувачів твердження «Я отримую детальний відгук (зворотній зв'язок) про мою роботу» повністю підтримують 41% респондентів, в той час як 51% погоджуються

частково; «Я отримую цей відгук дуже швидко» цілком погоджуються 39% здобувачів, а погоджуються частково 38%, при цьому 86% здобувачів (53% цілком та 33% частково) засвідчили, що «Цей відгук допоміг їм прояснити речі, які вони раніше не розуміли».

З твердженням, що вони мають можливість оцінювати роботу викладачів, на першому курсі цілком згодні 66,7% респондентів, 33,3% частково; однак на 4 курсі цілком згодні 33,3%, 55,6% частково і не згодні – 11,1%. Такі результати свідчать про недостатній рівень залученості здобувачів вищої освіти до процесів забезпечення якості освіти та інформування їх щодо управлінських рішень, прийнятих за результатами опитувань.

Оцінювання блоку «Якість викладання» здійснюється з метою дослідження рівня якості викладання, видів інформаційних ресурсів, які супроводжують цей процес, а також дотримання принципів академічної доброчесності. В цілому анкетування за даним блоком показало, що у середньому 87,5 - 100% опитаних здобувачів вважають викладачів за своєю освітньою програмою висококваліфікованими та компетентними; 87% опитаних (40% цілком та 47% частково) здобувачів вважають викладачів добре організованими та підготовленими до занять, не згодні – 13% респондентів.

У середньому 87% опитаних здобувачів з першого по четвертий курс згодні з думкою, що викладачі застосовують різноманітні викладацькі методики для забезпечення ефективності навчання, серед них 42% цілком згодні, 41% - частково, 17% не згодні.

100% здобувачів вказують, що мають можливість швидко контактувати з викладачами (62% цілком та 38% частково). Отримують корисні поради, вичерпні консультації 75% здобувачів (60% цілком та 25% частково), а 51% повністю та 39% частково погоджуються, що отримують достатньо підтримки і корисних порад щодо навчання. 90% опитаних вважають, що викладачі якісно пояснюють ключові поняття теми. Отже, аналіз відповідей респондентів щодо можливості отримання консультацій викладача з навчальних питань, свідчить про тісну співпрацю викладачів з здобувачами вищої освіти.

З твердженням «Моє навчання належним чином готує мене до сучасної кар'єри за моєю спеціальністю» повністю погодились 30%, частково погодились 53%. Такі результати відповідей демонструють попит серед здобувачів на професійно-орієнтовані дисципліни та збільшення практичної складової освітніх компонентів.

З твердженням, що частка навчального часу, відведена на самостійну роботу, була достатньою цілком згодні 67% опитаних здобувачів, 26% частково згодні; 94% (47% цілком та 47% частково) вважають, що методичне забезпечення самостійної роботи є цілком достатнім.

Від 88,8% до 100% здобувачів згодні з твердженнями, що необхідні навчальні ресурси для вивчення матеріалу є доступними, а від 94 до 100% респондентів вказали, що вони мають стабільний доступ до мережі Інтернет для пошуку необхідних матеріалів. 100% здобувачів 1 та 3 курсів згодні з твердженням, що у випадку будь-яких змін у навчальному

процесі чи викладанні ефективно використовується комунікація між студентами і представниками факультету. На 3 та 4 курсі ці показники дещо інші: 87,5% та 77,8% відповідно згодні з тим, що комунікація між студентами і представниками факультету є ефективною у випадку змін. Водночас від 83,3% до 100% здобувачів на всіх курсах мають доступ до важливої інформації і даних щодо курсів та успішності.

З твердженням, що розклад занять є ефективним та зручним погоджуються повністю 30%, частково 42% опитаних здобувачів, не згодні – 28%. Найбільша кількість незгодних з цим твердженням здобувачів на 1 та 4 курсах. Відповідаючи на питання щодо причин незадоволення, здобувачі висловили незадоволення появою переднульових та нульових пар через скорочення тривалості семестру через воєнний стан.

Слід зазначити, що 93% здобувачів погоджуються, що поінформовані щодо порядку перескладання та 90% оскарження результатів заліків, іспитів; 89% респондентів ознайомлені з порядком процедури реагування університету на порушення академічної доброчесності та 79% опитаних поінформовані щодо процедури врегулювання конфліктних ситуацій в університеті.

Разом з тим, із твердженням «Я ознайомлений з роботою психологічної служби університету» погодились 48% здобувачів; з твердженням «Загальне ставлення викладачів було об'єктивним і неупередженим» погодились 100% здобувачів третього і четвертого курсів, в той час як на першому з цим погодились 83,3%, а на другому – 93,8% респондентів.

Результати оцінювання здобувачами вищої освіти якості викладання показали високу ступінь задоволення здобувачів. 71,4-100% здобувачів оцінили вивчені дисципліни як важливі, при цьому максимальна кількість позитивних відповідей припадає на здобувачів 1 і 2 курсів. Викладачі отримали переважно позитивні оцінки за усіма критеріями, особливо за наступними: «правила гри» як чесні, обізнаність зі списком рекомендованої літератури на початку занять, дисциплінованість викладачів як високу, чіткість, доступність та зрозумілість подачі матеріалу.

Разом з тим, вони звертають увагу на наступні аспекти викладання, які демонструють наявність певного потенціалу для особистого росту викладачів програми: презентація курсу, система та критерії оцінювання, унаочнення матеріалу, об'єктивність та прозорість оцінювання знань здобувачів, наявність зворотного зв'язку, використання активних методів проведення занять, уміння мотивувати та створювати комфортне середовище.

На запитання «Що Вам подобається в університеті?» були отримані такі відповіді:

- Кваліфікація викладачів, їх лояльність і контактність;
- Можливість дискутувати і ставити запитання як на лекціях, так і під час практичних занять;
- Зворотній зв'язок зі студентами.

- Викладання іноземних мов, спілкування з носіями іноземних мов;
- Дружня комунікація у всіх її проявах між здобувачами освіти і викладачами;
- Релевантна інформація, що викладається та принципи, яких дотримуються викладачі.

На запитання «Що Вам не подобається в університеті?» були отримані такі відповіді:

- Стан навчальних аудиторій та корпусів.
- Погана організованість щодо повідомлень щодо змін у навчанні, інформування здобувачів щодо вимог отримання диплому з відзнакою.
- Відсутність доступу до результатів успішності здобувачів протягом семестру.
- Друга зміна;
- Недостатність практики за фахом;

Здобувачі надали наступні пропозиції щодо діяльності університету:

- Покращити рівень організації навчального процесу окремих викладачів;
- Краще реалізувати потенціал освітньої програми шляхом перегляду освітніх компонентів з акцентом на профільних дисциплінах.
- Краща організація викладання східних мов.
- Змістовна практика на всіх курсах.

За результатами опитування сформовано такі пропозиції щодо поліпшення змістового складнику освітньо-професійної програми:

1. Сприяти організації систематичних онлайн-опитувань студентів з проблем забезпечення якості освіти.
2. Розглянути можливість посилення практичної складової підготовки здобувачів.
3. Розглянути можливість щодо підвищення рівню співпраці та комунікації викладачів зі здобувачами вищої освіти.
4. Посилити роботу щодо інформування здобувачів освіти стосовно усіх аспектів викладання та навчання за ОП на основі результатів анкетування.

За результатами анкетування рекомендовано: на засіданнях кафедри звернути увагу викладачів на обов'язкове повідомлення на початку вивчення навчальної дисципліни системи та критеріїв оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти, загальних «правил гри», їхнього обов'язкового дотримання упродовж вивчення навчальної дисципліни; пояснювати здобувачам про можливість ознайомитися додатково з критеріями оцінювання результатів навчання у робочих програмах. Крім того, вивчити стан використання викладачами інноваційних технологій навчання у процесі викладання навчальних дисциплін з подальшою розробкою заходів для покращення обізнаності викладачів з сучасними технологіями навчання та їх використання в навчальному

процесі.

Результати опитування здобувачів вищої освіти щодо якості реалізації освітньо-професійної програми доведені до відома декана факультету МВПС, гаранта освітньої програми 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» та кожного викладача для обговорення на засіданнях вченої ради факультету, кафедр, робочої групи з метою подальшого удосконалення та підвищення якості реалізації освітньої програми.